

RADOVAN DÁVID
vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Práva a povinnosti dítěte, rodičů, OSPOD a pěstouna při výkonu pěstounství“

Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí
Instituce akreditovaná u Ministerstva vnitra ČR

Termín a místo konání: 20. listopadu 2026 od 9:00
online

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

sedmnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, osmnáctiletá praxe lektora právnických fakult v Brně a Bratislavě, patnáctiletá praxe v oblasti vzdělávání úředníků, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Pěstounská péče představuje jednu z nejvýznamnějších forem náhradní rodinné péče. Dítě při ní vyrůstá v rodinném prostředí osoby, která o ně osobně pečuje, současně však zpravidla nadále zůstávají zachovány právní vztahy dítěte k jeho rodičům. Právě souběh práv a povinností rodičů, pěstouna, dítěte a orgánu sociálně-právní ochrany dětí přináší v praxi řadu situací, ve kterých není jednoduché určit, **kdo může o konkrétní záležitosti dítěte rozhodnout, kdo má být informován a kde již končí oprávnění jednoho subjektu a začínají práva druhého.**

Pěstoun není „novým rodičem“ dítěte a samotným svěřením dítěte do pěstounské péče rodičovská odpovědnost rodičů nezaniká. Současně však pěstoun musí být schopen reálně zajišťovat každodenní život dítěte a přijímat rozhodnutí, bez nichž by řádná péče nebyla možná. V praxi proto vznikají otázky spojené se vzděláváním dítěte, zdravotní péčí, zájmovými aktivitami, cestováním, vydáváním osobních dokladů, poskytováním informací, zastupováním dítěte nebo nakládáním s jeho majetkem.

Významnou oblastí je také **kontakt dítěte s rodiči a dalšími blízkými osobami**. Ten nelze vnímat pouze jako právo rodiče, ale především v kontextu potřeb, bezpečí, stability a nejlepšího zájmu dítěte. OSPOD a osoby doprovázející pěstounskou rodinu se proto v praxi

setkávají s otázkami, jak kontakt dítěte s rodiči připravovat, podporovat a vyhodnocovat, kdy je vhodná asistovaná nebo nepřímá forma kontaktu a jak postupovat tehdy, pokud mezi rodičem a pěstounem vznikne závažný konflikt.

Samostatnou pozornost vyžaduje **postavení samotného dítěte**. Dítě není pouze objektem péče a ochrany, ale nositelem vlastních práv. Má právo na informace, na respektování své identity a rodinných vazeb, na vyjádření názoru a na to, aby jeho názor byl s ohledem na věk a vyspělost skutečně zohledněn. Zároveň nesmí být přenášena odpovědnost za řešení konfliktů mezi dospělými na dítě ani nesmí být dítě opakovaně stavěno do situace, kdy si musí „vybírat“ mezi rodiči a pěstouny.

Seminář se proto zaměří na **praktický výkon pěstounské péče** a na každodenní rozhodování všech zúčastněných subjektů. Propojí občanský zákoník, zákon o sociálně-právní ochraně dětí, procesní souvislosti a práva dítěte vyplývající z Úmluvy o právech dítěte. Důraz bude kladen na řešení konkrétních situací z praxe, vymezení hranic jednotlivých oprávnění, předcházení konfliktům a hledání postupů, které zachovávají stabilitu dítěte a respektují jeho nejlepší zájem.

Na konci vzdělávacího programu bude účastník schopen:

- vymezit právní postavení dítěte, rodičů, pěstouna a OSPOD při výkonu pěstounské péče,
- rozlišit pěstounskou péči od jiných forem péče o dítě,
- vysvětlit vztah mezi výkonem pěstounské péče a rodičovskou odpovědností rodičů,
- určit rozsah oprávnění a povinností pěstouna při každodenní péči o dítě,
- rozlišit běžné záležitosti dítěte od záležitostí, o nichž již pěstoun nemůže rozhodnout samostatně,
- posoudit, kdo je oprávněn rozhodovat o vzdělávání, zdravotní péči, volnočasových aktivitách, cestování a dalších významných otázkách života dítěte,
- posoudit rozsah práva rodičů na informace o dítěti a způsob jejich předávání,
- nastavit spolupráci a komunikaci mezi rodiči, pěstounem, dítětem a OSPOD,
- posoudit právo dítěte a rodičů na vzájemný kontakt a jeho možné formy,
- rozpoznat situace, ve kterých kontakt dítěte s rodičem vyžaduje podporu, asistenci nebo jiný způsob ochrany dítěte,
- zohlednit názor dítěte přiměřeně jeho věku, rozumové a emocionální vyspělosti,
- předcházet zatěžování dítěte konfliktem mezi rodiči a pěstouny,
- vymezit úkoly OSPOD při sledování výkonu pěstounské péče a ochraně práv dítěte,
- reagovat na konflikty, nedostatečnou spolupráci nebo závažné problémy při výkonu pěstounské péče,
- aplikovat zásadu nejlepšího zájmu dítěte, proporcionality a stability jeho životního prostředí na konkrétní případy z praxe.

Obsah kurzu:

1. Právní povaha a účel pěstounství

- Zakotvení v občanském zákoníku, ZSPOD a Úmluvě o právech dítěte
- Pěstounství jako osobní péče nahrazující péči rodičů
- Dočasnost, stabilita a revize trvání pěstounství
- Účel pěstounství ve vztahu k sanaci rodiny
- Práva dítěte a ochrana jeho identity
- Vztah k rodičovské odpovědnosti a dalším formám péče
- OSPOD a soud jako garanční složky systému

- Princip nejmenšího zásahu a přiměřenosti

2. Role a kompetence jednotlivých subjektů

- Dítě jako aktivní nositel práv
- Rodiče – zbytkový výkon rodičovské odpovědnosti
- Pěstoun – práva, povinnosti a odpovědnost
- OSPOD – kontrola, metodické vedení a podpora
- Soud – rozhodování, přezkum a úpravy
- Úřad práce – podpora a příspěvky pěstounům
- Škola a zdravotnictví – informační propojení
- Koordinace institucí bez duplicit a uniků údajů

3. Výběr, příprava a posouzení pěstouna

- Kritéria způsobilosti a vhodnosti
- Přednost příbuzných osob a zachování vazeb dítěte
- Proces odborné přípravy podle ZSPOD
- Ověření motivace a domácího prostředí
- Souhlas dítěte a jeho význam
- Podklady pro soudní rozhodování
- Možnost změny pěstouna a revize vhodnosti
- Psychologické aspekty výběru

4. Rozsah práv a povinností pěstouna

- Každodenní péče a zastupování dítěte
- Běžné a nikoli běžné záležitosti
- Rozhodování o vzdělání, zdraví a volnočasových aktivitách
- Širší oprávnění a jejich vymezení v rozhodnutí
- Povinnost informovat rodiče a OSPOD
- Péče o majetek dítěte
- Souhlas soudu při významných úkonech
- Praktické příklady z rozhodovací praxe

5. Práva a povinnosti rodičů

- Zachované složky rodičovské odpovědnosti
- Právo na kontakt a informování
- Možnost účasti na významných rozhodnutích
- Změna nebo obnovení péče o dítě
- Spolupráce s OSPOD a pěstounem
- Etické zásady komunikace
- Omezení zásahů do soukromí dítěte
- Vyvažování práv rodičů a zájmů dítěte

6. OSPOD a výkon dohledu

- Kontrola kvality a podmínek péče
- Ochrana práv dítěte a pěstouna
- Periodické šetření a záznamy
- Doporučení a metodická podpora pěstounů
- Řešení pochybení a postup při zjištění ohrožení
- Spolupráce se soudy a odborníky
- Případové konference a individuální plán ochrany dítěte
- Zajištění stability a kontinuity

7. Informování a kontakt

- Nastavení přiměřeného informování
- Periodicita, forma a rozsah sdělení

- Informování dítěte v souladu s věkem a situací
- Ochrana citlivých údajů
- Právo rodičů na přístup k informacím
- Nepřímý a dohlížený styk dítěte s rodičem
- Modelové příklady komunikačních dohod
- Role OSPOD jako mediátora

8. Participace dítěte a jeho hlas

- Zjišťování názoru dítěte a jeho zohlednění
- Autenticita a přiměřenost výpovědi
- Prevence loajalitních konfliktů
- Role kolizního opatrovníka
- Dokumentace rozhovorů a zápis do spisu
- Informování dítěte o výsledku řízení
- Právo dítěte být slyšeno v soudním řízení
- Zásady respektující komunikace

9. Finanční a organizační rámec

- Příspěvky a odměna pěstouna
- Výživné a vztah k dávkám ZSPOD
- Správa jmění dítěte
- Vyúčtování a kontrola využití prostředků
- Povinnosti vůči úřadu práce a OSPOD
- Pojištění odpovědnosti pěstouna
- Příklady finančních ujednání
- Praktická doporučení k transparentnosti

10. Konflikty a krizové situace

- Typické konflikty mezi rodiči a pěstouny
- Mediace a facilitace jako nástroje řešení
- Postup při porušování povinností
- Přesuny dítěte a dopady na stabilitu
- Prevence opakovaných změn prostředí
- Role OSPOD při krizové intervenci
- Právní důsledky závažných pochybení
- Zajištění zájmu dítěte jako priority

11. Judikatura a metodické souvislosti

- Přehled rozhodnutí soudů a ESLP
- Dopady Úmluvy o právech dítěte na pěstounství
- Závěry veřejného ochránce práv a MPSV
- Kritéria přezkoumatelnosti zásahů
- Příklady dobré praxe
- Nejčastější právní chyby
- Reflexe metodických pokynů
- Inspirace z evropského kontextu

12. Diskuse a závěr školení